

TÜRKİYE

Türkiye, çok partili parlamenter sisteme ve tek yasama meclisi tarafından seçilen, sınırlı yetkilerle donatılmış bir cumhurbaşkanına sahip anayasal bir cumhuriyettir. 2000 yılında Meclis Ahmet Necdet Sezeri yedi yıllık bir dönem için cumhurbaşkanı olarak seçti ve Mart 2003'te ise Adalet ve Kalkınma Partisi başkanı Recep Tayyip Erdoğan Başbakan oldu. Hükümet genellikle vatandaşlarının haklarına saygılı oldu. Birçok alanda gelişmeler oldu; fakat politik sürecin üzerindeki askeriye'nin etkisi ve işkence olaylarının dahil olduğu problemler yaşanıyor. Erdoğan'ın hükümeti bu sorunları çözmek için çeşitli reformlar ortaya koymuştur. Ekim 2002'de anayasa 9-5 sivil çoğunluğun adına Milli Güvenlik Konseyinin (MGK) asker-sivil dengesini düzeltti. Sonraki reformlar bir sivilin MGK Genel Sekreteri olarak çalışmasına imkan sağladı ve düzenli olarak MGK toplantılarının sayısını iki ayda bire düşürdü. Hükümet işkence, cezadan muaf olması yönündeki tutumu, avukat bulabilme, adil mahkemeler ve konuşma özgürlüğü hakkında kanunların genişletilmesi ile ilgili, kapsamlı insan hakları reform paketleri kabul etti. Aynı zamanda Erdoğan'ın hükümeti işkenceye "müsama yok" politikasını edindi. Reformlar tamamen uygulamaya geçirilmemiş olsa da, Hükümet 2004'ün sonunda bunu yapmaya kamuoyu önünde taahhüt etti.

A.B.D.; polis ve yargı işlevleri, işkenceden kurtulma, din özgürlüğü, ifade özgürlüğü, devlet ahlakı, insan ticareti ve ülke içinde zorunlu göçe tabii tutulmuş kişilerin (ZKTTK) eve dönmesini içeren, insan hakları konusunda geniş bir alana odaklanmıştır. A.B.D yetkilileri Türkiye hükümeti delegelerini ziyaret ederek düzenli olarak insan hakları konusunu açarlar ve Türkiye Başbakanı Erdoğan'ın Ocak 2004'teki son A.B.D. ziyaretinde ve Türkiye Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in Aralık 2003'teki ziyaretinde de böyle oldu. Powell, Türkiye Dış İşleri Bakanı Abdullah Gül'e 19 Şubat'ta Türkiye'nin insan hakları konusundaki çalışmalarına devam edilmesini ve son politik reformların uygulamasını vurgulayan bir mektup yazdı. Türkiye'nin Kopenhag politik kriterlerini uygulama çabalarını tartışmak için A.B.D yetkilileri ayrıca Avrupa Birliği yetkilileriyle sürekli temas içindeler. Elçilik yetkilileri çeşitli; politik, dini, sosyal, kültürel ve etnik grupların temsilcileriyle insan hakları durumunu ve bu gruplarla hükümet arasındaki ilişkiyi tartışmak için rutin olarak buluşur. Ayrıca yetkililer; Avrupa Birliğine giriş kriterlerinin de dahil olduğu reformları teşvik etmek için bürokrasi, yasama, yürütme, yargı üyeleriyle düzenli olarak görüşmektedirler.

Elçilik, işkence yapan polisleri dava etme, yargılama ve uygun cezalara mahkum etmenin önemini vurgulamıştır 4 Nisan 2003'te, Türk Temyiz Mahkemelerinin çok dikkat çeken Manisa işkence olayında 10 polis sanığın mahkumiyet kararını onaylamıştır ve 5-11 yıl arasında değişen hapse mahkum etmiştir. (Kavuşturma Yasasına göre, asıl mahkumiyet süresinin iki yıldan dört yıl dört aya kadar değişmesi beklenmektedir.) Ek olarak meclis işkence zaman aşımı sürecinin uzatılması ve mahkemelerin işkence olaylarındaki davaları askıya alması ve ertelemesini yasaklayan yasaları kabul etmiştir. A.B.D.; İşkence Kurbanlarının Merkez'inin yürüttüğü İnsan Hakları için Yeni Taktikler projesine \$895,000 katkıda bulunmuştur bu da insan haklarını savunan eylemcileri strateji - tecrübelerini paylaşmaları için bir araya getirmiştir ve gelecek yıl Ankara'daki uluslararası konferansta bu proje zirveye ulaşır sona erecektir.

Lahey yasasındaki değişiklik ile uyumlu olarak, askeri birimleri A.B.D. eğitimine göre denetlemek için Savunma Ataşesi Daire Başkanlığı, Savunma Bakanlığı ile birlikte çalıştı. Hükümet A.B.D. hükümetinin, polislerin terörizm karşıtı eğitimlerine (MOI) niyet muhtırasını imzaladı. Bu güne kadar, Türk polislerinin eğitimi için \$8.5 milyon burs sağlamıştır. A.B.D. ve Türkiye Hükümetinin esas itibarıyla neredeyse on yıldır resmi bir anlaşma yokluğunda takip ettiği bu niyet muhtırası altında, Hükümet eğitim delegelerini insan haklarının ihlali için araştırırken, A.B.D., Büyükelçiliği aracılığıyla organize edilmiş eğitim sağlayacak. Türk Genç İş Adamları Derneğiyle Elçilik, Dış İşleri Bakanlığının Sponsorluğunda gelen David Apol A.B.D. Hükümet Etikleri Genel Konseyi Danışmanı Etik ve Devlet üzerine bir seminer düzenlemiştir. Seminer etik konuları hakkında halkın bilincini artırmak ve Türkiye'de hükümetin etik programlarının uygulanacağı bir ofisin kurulmasına destek sağlamak için düzenlenmiştir.

Dış İşleri Bakanlığı Amerikalı Genç Politik Liderler Konseyi delegelerine, demokrasi hareketine adanmış bir sivil toplum örgütü (STÖ) olan ARI Hareketiyle birlikte Ankara ve İstanbul'daki programlara katılmaları için finansman sağladı. Büyükelçilik "A.B.D. Politik Sistemleri, Seçimleri, ve Politik Partileri" konusunda konuşma yapan iki A.B.D. akademisyeninin İstanbul Boğaziçi Üniversitesindeki Uluslararası Siyasal Bilimler Derneği Toplantısına gitmesine yardımcı olmuştur. Büyükelçilik Politik Danışmanı, İstanbul'da büyük bir Türkiye dış işleri politikası derneğinin önünde Türkiye'nin politik, ekonomik ve sosyal reform konularında konuşma yaptı.

Elçilik Türkiye'deki sivil toplumu güçlendirmek için STÖ'ler ile yakından çalıştı. Türk STÖ'ler için önemli olan konu onların Hükümet bakımından yasal statüleri olduğundan A.B.D., Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV) tarafından organize edilen, sivil topluma dostça davranan bir yasa çerçevesi yaratmaya yönelik destek güçlendirmeyi

amaçlayan STÖ Yasal Çerçevesi konusunda bir konferansı destekledi. Washington D.C.'de bulunan Sivil Toplum Kanunu Uluslararası Merkezi başkanı olan Douglas Rutzen, konferansta ve TÜSEV'in hükümete STÖ'lar ile ilişki içinde olmanın iki taraf için yararlı olacağını göstermesine yardımcı olmak için çeşitli toplantılarda konuştu.

Uluslararası Ziyaretçi (UZ) programı, her alanda çalışan profesyonellerin A.B.D. ve oradaki meslektaşları ile tanışmalarına fırsat sağlamaya devam ediyor. 2003 UZ katılımcılarının üçte ikisi demokrasi ve insan haklarıyla ilgili projelere katıldılar. Halk Eğitimi, A.B.D.'deki Belediyeler, İnsan Hakları ve Yasa, STÖler ve Belediyeler konularındaki projeler, Türk temsilcilerine demokratik uygulamalar ve insan hakları konularına odaklanmış bir bakış açısı vermek için hazırlanmıştır.

Yasal Sistemlerin Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü (ISDLS) ile A.B.D.Adalet Departmanı, A.B.D'den gelen toplam \$512,000 hibeleri ile A.B.D. hakimleri ve davacıları ile Türk hakimler ve savcılara; ifade özgürlüğü ile işkencenin ortadan kaldırılması konularında tartışma ortamı yaratma ve devamlı profesyonel ilişkilerinin geliştirilmesini teşvik etme konusundaki faaliyetlere devam ettiler. ISDLS Türkiye Anayasa Mahkemesi Başkanı Hakim Mustafa Bumin'i A.B.D.'ye görüş alışverişleri için getirdi.

Büyükelçi ve diğer yüksek rütbeli elçilik görevlileri Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Sivil Yönlerine Dair Lahey Anlaşması çerçevesinde Adalet Bakanlığı görevlileriyle Türkiye'nin zorunluluklarının hukuk alanında yerine getirilmesi ve çocuk kaçırma olaylarının mahkemelerde olabildiğince çabuk olmasını sağlamak için düzenli olarak toplantı yapmaktadırlar.

Elçilik ayrıca, Hükümet tarafından tanınmayan tüm Protestan mezheplerini, Yahova şahitlerini, Bahailer, tüm inançlar için din özgürlüğünün gerekliliğini vurgulamıştır. Türk yetkilileri Edirne'deki Bahai topluluğunun kutsal yerini kamulaştırma emrini iptal etmiştir. A.B.D'nin en yüksek kademelerdeki yetkilileri, Fener Rum Patrikhanesinin Heybeli adasındaki Ruhban Okulunu açması için Türkiye Hükümetini teşvik etmeye devam etmektedir. Elçilik ve diğer A.B.D. yetkilileri din üzerine olan diyalogları Diyanet İşleri Bakanlığı ile sürdürmektedir.

Elçilik yetkilileri insan ticaretiyle (İT) savaşmaya büyük önlemler almak için Hükümetle çalışmıştır. Sonuç olarak; Hükümet 2003'te çeşitli girişimlerde buldukları için A.B.D Departmanı'nın İT raporlarındaki 3. Aşama'dan 2. Aşama'ya yükselme hakkını kazandı. Misyon, Hükümet'i bu girişimleri sürdürmeye teşvik etmeye devam etmektedir.